

MI A FELADAT? PEDAGÓGIA SZAKOS DIÁKOK ÉRTELMEZÉSEI ÉS MEGOLDÁSI STRATÉGIÁI ÍRÁSBELI ELEMZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI FELADATOKBAN

Molnár Edit Katalin

Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Intézet

A retorika, a fogalmazáskutatás, a szöveg- és a kommunikációkutatás nemzetközi vizsgálataiban ismert terület a felsőoktatásban használatos írásbeli feladatok megoldása, illetve ezeknek a tanulásban betöltött szerepe. Noha a magyar felsőoktatás expanziójával nálunk is egyre nagyobb teret kapnak az írásbeli feladatok és egyre nagyobb arányban vannak jelen a felsőoktatásban azok, akiknek a gyenge szövegfeldolgozási, tanulási képességeik miatt a feladatok koncepcionális kihívást jelenthetnek, a hazai kutatás szinte teljesen elhanyagolja ezt a problémát, a diákoknak szóló segédkönyvek és kurzusok pedig jobbra technikai és stilisztikai-nyelvhelyességi kérdésként kezelik. Az előadás 27 pedagógia szakos diák tanterv témájú dolgozatainak (tantervek elemzése és értékelése; taneszközök NAT-kompatibilitásának vizsgálata) kvantitatív elemzése eredményei alapján bemutatja, milyen feladatértelmezések és ezeknek megfelelő végrehajtási stratégiák azonosíthatóak a szövegekben, illetve ezek hogyan függenek össze a tartalmi tudással és a tudományos megismerés stratégiáinak alkalmazásával. Mindezek alapján három csoport markánsan elkülönült egymástól. A legkevesebb tartalmi tudással rendelkező, leginkább a köznap gondolkodást preferáló diákok számára az elemzés és értékelés feladata, műveletei nem voltak megragadhatók, így mennyiségi teljesítéssel próbálkoztak. A témához társítható szövegrészekből illesztették össze a beadott anyagot: hosszasan idézték, illetve ismertették, summázták, sőt, reklámozták a kiválasztott tantervet/taneszközt ugyanúgy, mint a megadott, felhasználandó forrásokat (főleg dokumentumokat, mivel szakirodalmat alig használtak). A második csoportba tartozók érzékelték ugyan, hogy valami újat kell tenniük, de nem voltak biztosak a hátterükben ennek kivitelezéséhez. Az ő dolgozataik a feladat és a tananyag megértéséért folytatott erőfeszítéseiket rögzítik, a személyes keresés a szövegformáló erő: időnként megjelennek saját maguk is mint protagonisták, a szakirodalomra erősen támaszkodnak, azt igyekeznek alkalmazni (bár időnként mereven). A kritikai hozzáállás igénye jelen van már, de az érvényesítése még nem mentes hibáktól. A harmadik csoport számára világos az elemzés és értékelés mibenléte, a szakirodalmat kiindulópontként használják (ők általában helyesen hivatkoznak), saját kutatási kérdéseket fogalmaznak és válaszolnak meg a megfelelő szakterminológia helyes használatával. Az első csoport esetében tehát a szövegek a le nem küzdött (mind a helyzetértelmezést, mind a tananyagot érintő) felkészületlenség tényét, a másodikban a tanulás folyamatát, a harmadikban pedig az elsajátított kompetencia működését demonstrálják. Ezek alapján a diákok számára adandó visszacsatolás és segítség terén nagy minőségi különbségek adódnak. Az eredmények elsősorban a felsőoktatásban folyó tanulással kapcsolatos szükségletek felméréséhez adnak támpontokat, de a tanterv témakörében a pedagógiai tartalmi tudást is gazdagítják.